

נועם הצליל

נועם הצליל

מבחר של מילים, הברות או עיצורים נעימים לאוזן, וקביעתם בקטעים מסוימים בשירים כדי להרשים את הקורא ואת השומע.
דוגמה: לילות לילה, לילות לילה / ריקם זלף - לא לי, לא לך ("לילות לילה", חיים לנסקי).

■ אֵיפּוֹנִיָּה (מיוונית: euphonia)

השנות צלילים

הישנות צלילים

חזרה על צליל של מילה (בדרך כלל עיצור תחילי, ומכל מקום לא סופי), כגון "שוד ושבר".

■ אֵלִיטֶרְצִיָּה (מלטינית [ad-אָל, לעבר; littera-אות])

מפסק

■ צִזּוּרָה (מלטינית: caesura)

הפוגה בתוך שורת שיר המוכתבת לא על ידי התבנית המשקלית, אלא על ידי התחביר ועל ידי המקצב הטבעי של הלשון.
דוגמה: לגלמודים הליל. מַתְּ הַסֵּעַר ("על הפריחה", לאה גולדברג; בדוגמה, הנקודה משקפת את המפסק).

■ אֵפִיגְרָמָה (מיוונית: epigramma)

מכתם

שיר קצר ובו תוכן סטירי עוקצני או חידוד.
במקרא 'מכתם' הוא אחד מסוגי המזמורים בתהילים, למשל: "מכתם לדוד" (תהילים טז, א).

■ אֲנַכְרֹוֹנִיזְם (מיוונית: anachronismos)

מעֵתֶק זִמָּן

אי־התאמה בין סדר האירועים כפי שקרו במציאות המסופרת ובין הסדר שבו הם מופיעים ביצירה.

■ אֲנַלֶּפְסִיס (מיוונית: analepsis)

מֵעֵתֶק לְעֵבֶר

הופעת אירוע ביצירה אחרי זמנו, ולא לפי הסדר הכרונולוגי של האירועים.

■ פְּרֹוֹלֶפְסִיס (מיוונית: prolepsis)

מֵעֵתֶק לְעֵתִיד, הִטְרָמָה

הופעת אירוע ביצירה קודם זמנו, ולא לפי הסדר הכרונולוגי של האירועים.

השורש עת"ק מובא כבר במקרא על משמעיו: במשמע של תזוזה והעברה, למשל: "וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם הָהָרָה... וַיֵּט אֶהְלֵה" (בראשית יב, ח).

ובמשמע מושאל של העתקת דבר כתוב: "גַּם־אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הָעִתִּיקוּ אֲנָשֵׁי חֻקֶּיהָ מִלֶּךְ־יְהוּדָה" (משלי כה, א).
המונח מעֵתֶק זִמָּן ונגזריו משמשים ביצירות ספרות, בקולנוע וכדומה.